

پاراستنا چاڦا ژ بهر ځودانا هه رام د ناڅبه را زانستی و ئایینیدا

نقیسین
عامر تحسین

وهر گیران
محمد صالح حجي

په رتووك: پاراستنا چاقا ژ به ريځودانا هرام د ناقبه را

زانستى و ئاينيدا

نقيسين: عامر تحسين

وه رگيـران: محمد صالح حجي

راستقه كرن: محمدهد عيسا هرورى

به رگ: نه حمدهد بيرى

ژمارا سپاردنى: (۲۸۰۳) سالا ۲۰۱۱

چاپا ئيكى: ۲۰۱۱

پيشه کی

ځيان و حهزا جنسی، ههسته کا رهسهن و بنهجهه د دهروونى مروقيدا وهکی ههر ههست و حهزهکا دی ل دهف مروقی یا ههی، و زانستی نوی نهفه یا دوپاتکری، هندهک هوکار و نهگهریت ههین سست دبیت و دژوار دبیت.. هوکاریت نازراندنا حهزا جنسی، ههلویست و دیمه نیت نازراندن و ناراندنینه ژ لایى رهگهزی دی، دهمى مروف (گهنج ژ ههردوو رهگهزا) دبینیت، ئاگری حهزا جنسی ههل دبیت و زیده دبیت، مروف دزانیت نهف حهزه یا رهسهنه د دهروونى مروفاندا، دژوار یا وى دمینیته دویف هوکاران، و نهگهر هوکاریت حهزا جنسی دهف نیړ و مییا بهردهوام بوون، بى گوومان دى مهترسیا وى بیه گهف ل سهر جفاکیت مروفاتیی ههمی.

زانستی نوی دسهلینیت کو زهلامی و ژنى ههردووا نهف ههستا جنسی یا ههی، و ب هوکاریت یی بهرامبهر کارتیکرن ل دبیت، نهخاسمه سیسته می دهماریت ههستکرنی و عهسه بی و هرموونی ییت په یوهندی ب کار و ئهرکیت جنسیفه ههی د لهش و گیانی ژنى و زهلامیدا وهکی ئیکن، ئیسلامی بهری ههمیا یا دوپاتکری کو حهز و ههست و پیدفییت جنسی و کوئه ندامیت په یوهندی ب فی بابه تیغه ههی د لهش و دهروونى ژنى و زهلامیدا وهکی ئیکن، و

همروهسا: ﴿وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَعْصُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ...﴾ (النور: ٣٢).

ئەفە راستىيەكە پيغەمبەر (سلافييت خودى ل سەر بن) ژ فەگيرانا (ام سلمة) بۆ مە دوپات دكەت، دەيكا سەلەمەي دىيىت: ((ابن ام مكتوم دەستويزى ژ پيغەمبەرى خواست بيته ژۆر، و ئەز و مەيموونە د روينشتى بووين، پيغەمبەرى (سلافييت خودى ل سەر بن) گوته مە: (احتجا) ئانكو: هەرنە جەهەكى دى، مە گوته: مانە يى كۆردىە مە نابىنيت؟ ئينا گوته: ((وانتما لا تبصرانه؟)) ئانكو: و هوين ژى وى نابىن؟^(۱).

١٠ ٢٠ ٣٠ ٤٠ ٥٠ ٦٠ ٧٠ ٨٠ ٩٠ ١٠٠
 ١١٠ ١٢٠ ١٣٠ ١٤٠ ١٥٠ ١٦٠ ١٧٠ ١٨٠ ١٩٠ ٢٠٠
 ٢١٠ ٢٢٠ ٢٣٠ ٢٤٠ ٢٥٠ ٢٦٠ ٢٧٠ ٢٨٠ ٢٩٠ ٣٠٠
 ٣١٠ ٣٢٠ ٣٣٠ ٣٤٠ ٣٥٠ ٣٦٠ ٣٧٠ ٣٨٠ ٣٩٠ ٤٠٠
 ٤١٠ ٤٢٠ ٤٣٠ ٤٤٠ ٤٥٠ ٤٦٠ ٤٧٠ ٤٨٠ ٤٩٠ ٥٠٠
 ٥١٠ ٥٢٠ ٥٣٠ ٥٤٠ ٥٥٠ ٥٦٠ ٥٧٠ ٥٨٠ ٥٩٠ ٦٠٠
 ٦١٠ ٦٢٠ ٦٣٠ ٦٤٠ ٦٥٠ ٦٦٠ ٦٧٠ ٦٨٠ ٦٩٠ ٧٠٠
 ٧١٠ ٧٢٠ ٧٣٠ ٧٤٠ ٧٥٠ ٧٦٠ ٧٧٠ ٧٨٠ ٧٩٠ ٨٠٠
 ٨١٠ ٨٢٠ ٨٣٠ ٨٤٠ ٨٥٠ ٨٦٠ ٨٧٠ ٨٨٠ ٨٩٠ ٩٠٠
 ٩١٠ ٩٢٠ ٩٣٠ ٩٤٠ ٩٥٠ ٩٦٠ ٩٧٠ ٩٨٠ ٩٩٠ ١٠٠٠

(١) رواه ابو داود والنسائي والترمذي وقال حسن صحيح.

د گریډاینه ژ هه لکرنا ئاگرئ شه هوته، کو هزرا خه له ت و خرابه و بهر یخودانا نه ساخ و ب گونه هه، بهر یخودانه کا ب تنئ ژ یی برسی بو خوارنئ، ههمی نه ندامیټ په یوه نندیدار ب خوارنیڅه ژ دهقی هه تا عویرکی خو بهر هه ف دکهن و ریژه زیډه دبن، و نهو ههزا مروقی برسی پتر زیډه دکته و دلئ وی دبه ته خوارنئ. چهند گه نجا نهو ههز و شه هوته وهکی فه لسه فه یه کی یټ کرینه د هزرا خودا، و ل دهف وی ههما نه فه نه: فلمیټ قیدیوی و سینه مایی و سه ته لایتا و وینه یټ گوڤار و روژنامه یان و هزریټ ناشوپی یټ ژ وان جوړا، و هزر دکته ههمی وهکی وینه و کهس ناگه هیته ئارمانجا خو د قی بیافیدا، و هه لویست و وینه یټ کیم و بی بها وی دئازرینن و جوړه کی خاپاندنئ لی دکهن، فیجا دی عهقلئ خو ده ته ب وی ناشوپی د هزرا ویدا، و دی عهقل و دین و جوامیریا خو بو گافه کا وی سهر داجونئ ژ دهست دت و دی گوری گه نجینیا خو یا سهر بهر دای د هزریټ ناشوپییدا که ت.

ئیسلامی گرنګی یا دایه چافی و بهر یخودانیټ چافی، و ریټ و شیوازیت هه ژ یټ داناین بو ب کارئینانا چافی.. چونکی بهر یخودانی کارتی کرنا خو یا هه ی سهر دلی و گیانی و له شی و عهقلئ، هه ر ئیک ژ وان ل دویف ریژه یا بو هاتیه دانان د دهر وونی مروقاتییدا.

مه‌رهما مه ب دلی، نه ئەو پارچا له‌شیه یا هندی ده‌سته‌کی
 مچاندی و تژی خوین.. مه‌رهما مه ب دلی، راستی و کاکلکا مرۆفیه،
 زانین و تیگه‌هشتنا مرۆفیه، ئەوه یی دگهل مرۆفی دناخفیت و
 مرۆفی سزا دده‌ت و گازندا ژێ دکه‌ت و داخوازا ژێ دکه‌ت، ب فی
 چه‌ندی دبیته‌ عماره‌کا تژی هه‌ستکرن، ژ هه‌ستکرنی‌ت ئەندامی‌ت
 له‌شی، و یا ژ هه‌میا گرنگتر: به‌ریخودانه.

گیان: چیکریه‌کی خودایی یی پاك و سڤکه، ژ دلی له‌شی
 ده‌ردکه‌فیت و ب ریکا ره و ریشالا به‌لاف دبیته‌ هه‌می له‌شی، وه‌ک
 رونا‌هییه‌کی ژ هه‌ستی‌ت دلی و چافی و گوهی و ... هتد.

زانایی‌ت دینی و نوژدار ژێ دوپات دکه‌ن: رح یا سڤکه و نا‌هیته
 دیتن و که‌س چو ژێ نوزانیت، ژ دلی ده‌ردکه‌فیت ژ ئەنجامی
 هه‌ستی‌ت د لیدیا.

نه‌فس: ده‌روون: مه‌رهم ژێ ئەو رامانا گشتیه یا هی‌زا ئیراده و
 شه‌هوه‌تی ل ده‌ف مرۆفی، و بنیاتی هه‌می سالۆخه‌تی‌ت باش و
 خرابه، و هه‌ر ئەنجامی ژێ په‌یدا دبیت سه‌ر له‌شی مرۆفی.

عه‌قل: زانین و ریشه‌به‌ریه‌ بو هه‌می زانستا و شروقه‌که‌را هه‌ر
 تشته‌کی هه‌ست پی ده‌یته‌ کرن، ئان دی وه‌رگری‌ت و هه‌ژی که‌ت و
 کار پی که‌ت، ئان دی فه‌رمانا نه‌فیان و نه‌وه‌رگرتنی ده‌ته هه‌می
 هی‌زیت کارکه‌ر د له‌شی خودا، و ژ وان هه‌ستپی‌کرنا: به‌ریخودانه
 هه‌روه‌کی مه به‌ری نوکه دیارکری.

را و بوچونیت خه له ت ژ به ریخودانی

هندەك كهس ییت ههین دژی شریعه تی خودی دراوهستن و به ریخودانا حهرام ب سقکیشه و مردگرن و چو گرنگیی نادهنه سزایا وی، هندەك ههجهتیت بی بنیات و چو راستی بو نه بو خو دگرن، دا ههز و غه ریزهیا خو یا جنسی پی تیرکهن، نهو غه ریزهیا مروفی ژ پله ییت بلند و ب ریز دئینیته خوار بو پله ییت ژ هه میا کیمر و نزم و بی ریزتر.. و ژ وان ههجهتیت نهو بو خو دگرن:

۱. ئیسلامی دفتیت نهز د ناف خه لکیدا ب ریقه بجم یی کوره و چافیت خو بگرم:

نهخیر، ئیسلامی دفتیت ریقه چونا ته د ناف خه لکیدا یا دورست بیت و بی زهمهت و بارگرانی، چافیت خو ژ حهرامی بدهیه پاش، به ریخودانا ئیکی بی مروفییه و چو گونه ه ل سه ر نینه، بهلئ نهگه ر جارهك و چه ند جاریت دی لی زفری و چافیت وی پیقه مان و ههست و هزریت وی ئازییان و خه لهت بوون، دی هزریت ئاشویی و خه ونیت شه هودتا هینه ئاراندن، ههتا مروف وژدانا خو بخاپینیت ب هزرین نهساخ و گهنی و کییم، و خودی نه مییت ژئی ئاگه هدار کرین: ﴿إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ...﴾ (النجم: ۲۳). ئانکو: ل دویف ئاشوپا هزریت خو و خه ون و بایی

دروونیټ خو دچن، و چو راستی بو نینه. فیجا دی مروقی ژ خاپاندنا وژدانئ بهر هف شه هودتا ب گونه ه و هرامفه بهت.

۲. هندك دبیزن: به ریغودانا مه یا سهر دمیرییه، ما دی چاوا خو

ژ جفاکی شه دمركهین، نان ژنی ژ جفاکی شه دمركهین:

هشیار کرنا هستا جفاکی ل دهف ژنی، ریژگرته بو وی و بهایه که بو که ساتیا وی و دی کارتی کرنه کا ئیجایی د دروونی ویدا پهیدا بیت. چاوا باشره: ته ببینیت چاقیت ته ژیفه نابن چونکی تو ریژی لی ناگری و یا ژ ته پشت راست نابیت دی پاریزی، نان چاقیت خو ژ بیاریزی و شه هودتا چاقیت خو نه داریژیه سهر، و ناف و کهرامه تا وی بیاریزی، و ل بهرام بهر، ناف و زهلامینیا خو بیاریزی؟

وی هزری بکه، نهو ژنا روژ هکی سهر حسیبا پاکي و کهرامه تا خو ریکی بدهته شه هودتا ته یا هرام، دی روژ هکا دی ریکی دته ئیکی دی، و ئیدی تو وی جوانیا سروشتی و پاراستی ژی نابینی، دی بینی خاپینوکه و ژهرا بیخیری یا نخافتی، و ههر شریناهیا ب سهر ژه ریقه بیت، خو هنگشین زی بیت ناهیه خوارن، به لی ژبلی ژه ری دهیه هه ژمارتن خاپاندن و خیانهت.

نهم نابیزین زهلام ژ مال دهرنه کهفیت دا ژنا نه ببینیت، چونکی نه گهر دیتن و سهر دهری دگهل کر، ئیدی نه شیته خو، چونکی فیری هندئ نه بوویه.

ئیسلاام نه دینه کی پاشکهفتیه وهکی بییدین و نهحهز هزر دکهن،
 ده می ئیسلامی بهر یخودان حهرام کری، مهرم پی ئه وه نه بوو ژنی
 ژ ژیانئ و ژ جفاکی فهدهرکته، ژن نیفا جفاکیه، هاریکار و
 پشته فانا زهلامیه و بهسی وییه دای و پهروهردکارا ههمی مرؤفایه.
 ژن د چارچوئی شریعتی بو دانای و فهران پی کری، ب کار و
 ئهرکی خو یی رۆژانه رادبیت. چونکی ل جهین ئیمن و بو وی د
 گونجای و ههژی کار دکته، و ژنی پاراستنهکا جفاکی ژ ی هه
 ب هاندهرهکی دهروونی، و ئهفه ژ رۆئی وی ب هیژ دئیخیت، و ژن
 یا شهرمین ل دویف ههستی خۆ، شهرمینی خه ملا ژنییه و
 نیشانا باشی و جوانیا وییه.. ب وی چهندی دبیته کانیا باشی و
 چاکی و ل سهر فیهرتا دورست رابووی، دا ب دایکینیا خۆ ببیته
 ژیدهری بهردهوامیا ژیانئ د ئوممهتیدا.

۳. هندهك دبیزن: ئهگهر چاف ژ رمگهزی دی بیته گرتن دی بیته

ئهگهر کو شانه و ریژیت جنسی نهمین:

نوژداریت تایبهتمه ند دبیزن: ژبه ر ب کارنه ئینانا شانه و ریژیت
 جنسی، چو زیان ناگه هیتی و ژ کار ناکهفن، و دبیته هاریکار بو
 له شهکی ساخه لم.. چونکی ریژهیهکا باش ژ ناسن و کالسیوم و
 فسفوری یا تیدا هه ی.

٤. هندەك دبێژن: ئەم دشیین، دەمی ئەم بهری خۆ ددهینی، نهیا

ب شه هومت و بو خرابیی بیت:

وهك بهرسف، دی بیژینه وان: دهروونی مروفی ژ چیکرنا وی یی
لاوازه و بهلگه ئەف گوتنا خودییه: ﴿وَخَلَقَ الْإِنْسَانَ ضَعِيفًا﴾
(النساء: ۲۸).

هه ر گیاندارهك یی ل سهر هندەك ههز و غه ریزا هاتیه چیکرن و
نهشیّت ژ وی چارچۆقهی دهركهفیت و دەمی دكهفنه بهر سینگى
وی ب سهناهی ژى قورتال نابیت و نهشیّت ل دهف خۆ نههیلیت.
و ژ نموونهییّت بهر عهقل سهر فی بابهتی، دبێژن: زهلامهکی
پشیکهك فیّرکر شه مالکهکی د دهستی خۆدا بگریت سهر سفرا
خوارنی راوهستیت، بیی بهری خۆ بدهته گوشتی قه لاندی و
جوړیّت خوارنی، پاشی وی زهلامی هندەك هه فالیّت خۆ میقانکرنه
خوارنی، و شانازی ب خۆ دکر کو ئەو یی شیای تشتهکی سهریر
بکهت. ئیك ژ وان ئەویّت بهر ههف بووین، فهیله سوف بوو، دزانی کا
چ خالا لاواز د وی دیاردیدا ههیه، پشتی ئاههنگا خوارنی دلخوشیا
خۆ بو دیار کر و داخواز ژى کر ئەو دیمه نی سهریر د ئاههنگه کا
مهزنتردا دووباره ببیت، و فهیله سوفی بو وی روژی مشكهك دگهل
خۆ بر و یی قهشارتی بوو، ههتا پشیک پيش چاقیّت هه میا
راوهستیای و شه مالکا هه لکری د دهستیّت ویدا و خۆ نالقینیت،
ییّت بهر ههف بووی مهنده هوش بوون ژ دیمه نی سهریر، فهیله سوفی

مشك ژ بهرویکا خو ئینا دهر و هافیته پیس چافیت پشیک، ئینا شه مالک هافیت و بهزی و بوو تار، ل فیئر فیهله سوفی دیارکر: ئهو تشتی حز و غهریزه بیت ناهیته ژئ برن، و ئهو کارئ پشیک پی رادبوو فیئرکرن بوو هندی مشکی نه بینیت، و دهمی دیتی، نه ژ برسادا راهیلائی، بهلی ب پالدهری غهریزی بوو، و خودانی وی نه شیا ب ههمیشه ژ دهف نه هیلیت، لهوا نابیت زهلام بهری خو بدته ژنا بیانی، ژبلی هندی کو سهردهری دگهل بکته وهك ئەندامهکی جفاکی و تخویبا بیاریزیت، نه بهری خو بدتهی وهك ئالافهکی ئازراندنا شه هوهتی، ئان زی دی بیته خاپاندن و بهروفاژی فیرمت و سروشتی غهریزی. یا دورست ئهوه مروف وی حهزا خو پهروه دهکته و تخویبا بو دانیت، نه خو ب خاپینیت و بیژیت دی ژ ره و رویشال هه لکیشم، چونکی ئهو چو جارا نه شیت وهبکته، بهسی ویه سهردهریهکا ههژی دگهل بکته، نه شهرئ وی بکته.

ه و یی هه دیبژیت: ئەز بهری خو ددهمه جوانیا ژنی، دا ههزا

خو د مهزنی و شیانییت خودیدا بکه:

ئهم بو فان و ییت وهکی وان ئهویت هاتینه خاپاندن و ئهو هندهکا دخاپینن دیبژین: مهسه لا ته وهکی ویه یی دچیت دزیا دکته و پاشی دیبژیت یا خودی بهرکهتهی بیخیه پاریت من و خیرا پی دکته و ددهته ههزارا. ب وی چهندی وی نهگوهداریا خودی کر و

گونه هەکا مەزنە، پاشی دوعا ژ خودی کرن بەرەکەت بکەفیتە
پاری وی یی حەرام، و ئەقە گونه هەکا دیە.

٦. هەندەك ئەحمەق دبیژن: ئیسلام ب چاقەکی کیم بەری خو
دەتە ژنی، ئەگەر وەسا نەبیت ما بەریخودانا زەلامی بو ژنا
هەفالهکی خو ئان ئیکا دی چ تیدایە؟

بو ییت وەکی فان ییت نەزان دی بیژین:
ئاخفتنا تە بەروفاژی عەقلیە بەل تو ب خو ناحەسی، خودانی
دور و ئەلماسا ناھیلیت کەس سەحکەتی و دپاریزیت، د سەر
هەندیرا د بی گیانن ژی، پا چاوا مرووف شەرەف و نامویسا خو
نەپاریزیت، ئیسلامی ئەو بەریخودان یا حەرام کری ژ بو پاراستنا
شەرەف و نامویس و پاکیا ژنی.

ئە نجامیٔ به ریخودانی

پشتی مه به رسقا سهرداچویی و بیدعه چیا دای، و مه هه لویستی ئیسلامی یی پاریزهر ژ ژنی دیارکری، دی بیژین: دهمی نوژدار نه ساخیا نه ساخی و نه گهری ئیشا وی دزانیت، ناهیلیت ئەو وان خوارن و قه خوارنا بخۆت ئان قه خۆت کو ئەو نه ساخی ل دهف پهیدا ببیت ئان لی زیده و دژوار ببیت، ئەفه چاره سه ریا ئیککیه بهری نفی سینا دهرمانیٔ نوژداریٔ بو ئیشا وی، و ئەگهر نه ساخی گوھی خو نه دا نوژداری و خو ژ وان خوارن و قه خوارنیٔ نوژداری بو دیارکرین نه خۆت، نه دا پاش، دی ئیشا وی ل سهر دژوار بیت و چاره سه ری ب زه حمهت کهفیت. ئەگهر دویماهی و ئەنجامی نه گوهداریا مروقه کی لاواز بو نوژداری ئەفه ب سه ری بهیت، پا یی نه گوهداریا چیکه ری خو بکهت دی چ ب سه ری هیٔ، و خودی ئەو مروقه یی دای و دزانیت چ بو وی باشه و چ خرابه، بی گو مان ئەنجامی نه گوهداریا وی دی گه لهک یا دژوار بیت سهر چافی و دی و عه قلی و له شی و گیانی، و ئەو ئەنجامی ب سه ری دهیت دی ژ فان لایانقه بیت:

ئیک: ئە نجامی چافا:

ئەگهر ژنی دیت زه لامهک ههر یی بهری خو ددهتی ب شه هوهت و چافیٔ خو زیق دکه ته پیقه، دی که ربیٔ ژنی ژی قه بن و باوهری

پى ناهيت، خو پشتي هنگى بهرى خو لى وەرگيريت و پيشه مان
ژى ببیت، هەر ژن دى هزرا خرابى ژى كهت و پشتا خو پى راست
ناكهت خو د كاريت بچويك و ب ساناھيدا ژى و دى بهرى خو
دهتى وهك ميكروبهكى ب زيان ناف چقاكى دقيت نه مينيت.

دوو: ئه نجامى دلى:

يا سهيره، بهر یخودان تيرهكه ناگههите ئارمانجى، دزقريتهفه دلى
وى يى تيرى دهافيژيت. (ابن قيم الجوزي) د كتيباً خودا^(۲)
دبيژيت: ئهى ئهو كهسى تو تيريت بهر یخودانى دهافيژى، تو
كوشتى وان تيرايى و تيريت ته ناگهههه ئارمانجا ته، ئهى خودانى
بهر یخودانا حەرام، ئه گهر ته چاره سهرى بقت، چاقت خو ژ
حهرامى بگره، خهلهتى و خرابى بو ته نازفرن. و يا ژ قى
سهيرتر، بهر یخودانا حەرام دلى بريندار دكهت، و ئهو برين هەر
زيده دبن، و ئيشانا برينى وى ژ وى كارى نادهته پاش، و هەر (ابن
قيم) د چهند مالکيت دى ييت هو زانيدا دبيژيت^(۳): تو بهر یخودانا
ددهيه دويف ئيك تول وى هزري دى بيته دهرمانى برينا ته،
بهلى يا دوپات بوو ئهو برينا سهر برينييه، ته دل و چاقت خو ب
بهر یخودانىت خو فه كوشتن.

^(۲) ژ پهرتوكا (الجواب الكافي لمن سأل عن الدواء الشافي).

^(۳) هه مان ژيدير.

و چەند جوانیەکی دبیینیت، بەریخودانیی خو دوبارە دکەت، دقیت ئەو د دلی خودا بگەهیتە وی قەناعەتی بەریخودانا دوی چافی نەزانیی و حەرامییە، دەمی چافیت خو پیقە هیلان و هزرا خو تیدا کر دی بیتە ئازراندن و نەشیی بگەهیتی و دی دلسوتن پی مینیت، ئەو وی دکەت دا خووشیەکی ژئ ببیینیت و بو وی دبیتە نەخووشی.. ئەگەر مروقی خو نزم کر و خو تەسلیمی شەهوەتا خو کر، دی بیتە ئیخسیری حەز و قیانیی خو، و دی خیر و باشییت وی کیم و لاواز بن، دلی وی نەساخ بیت، و دی بیتە بارەکی گران و نەخووشی سەر هزر و دلی وی و دی د بنقە وەستییت، ئەگەر خو ژئ قورتال نەکەت و خو نەگوهوریت.

سی: ئە نجامی عەقلى:

ئەگەر دویف بەریخودانا حەرامرا هزر هاتنەکر، دی مەسەلە خرابتر بیت و مەترسیا وی دژوارترە، چونکی هزر بنەمایى باشی و خرابییە، و ژیدەری بریار و ئیرادە و رژدیا مروقی هەر هزرە، یی هزرا خو بەرچاف وەرەگریت، ئەو دی شیته خو و حەزیت دەروونی خو، ئەوی هزریت وی سەر بەردای بن و زالگەهیى ل سەر نەکەت، دی حەز و دەروونی وی یی خراب زالگەهیى ل سەر کەن. یی هزریت خرابیی ب چوڤە وەرەگریت، دی وی پالەنە کار و جەهیت خرابیی، و دەمی ئەو هزریت خراب ل سەر دلی دووبارە دبن، دبنە هیقی و ئارمانجا وی: ﴿كَسْرَابٍ بَقِيْعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمَانُ مَاءً

حَتَّى إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فَوَفَّاهُ حِسَابَهُ ﴿٣٩﴾

(النور: ٣٩). ئانکو: وهکی لهیلانهکییه، ل ئهردهکی دهشت و بی شینکاتی، یی تینی [ژ دویرفه] هزر دکهت ئافه، دهمی دگههسته دهف دبینیت چو نینه [ئانکو نهئافه فهخوت، فیجا بی هیفی دبیت، هزر دکهت کار و کریاریت باش ییت کرین، و دی مفای گههینیتی، ههروهکی یی تینی هزرا ئافی ژ لهیلانی کری، فیجا دهمی گههشتیه دهف، دیت چو نینه، هوسا یی گاور زی ل دویف هزرا خو، رۆزا قیامهتی دی ئیت، کو کار و کریاریت ههین، بهلی دی بینیت چو کار و کریار نینن، چونکی ب گاوریا خو، ییت پویچ کرین]، و دی بینیت خودی یی ل بهر راوهستیایه، فیجا جزایی کار و کریاریت وی ب دورستی دی دهتی.

مروقی بی بریار و ئیراده و یی ژ ههمیا دهروون نزمتر نهوه یی ل سهر خو رازی ببیت راستی و باشیا بدهته ب هزر و هیقییئت خلۆله و ب زیان و خاپینۆك، و یی پی خوش بیت.

ئهفه سامانی مفلسایه و متایی بی کارایه و خوارنا دهروونیئت فالایه، نهویت ب هزریت گهنی و ئاشویی و ب هیقییئت چو راستی بو نهی، رازی بووی، ههروهکی هوزانفانهك دبیریئت: ئارمانج دهینه ب جه ئینان، مه ریکا بدهستقهئینانا وان یا بهرزهگری مه گهلهك ژ ژیی خو دایی، و مه گهلهك بو دانا دهمی عهقی بریارا خو یا دورست ل سهر دای، دیت نهوا هزر بو دهاته کرن، سهراب

بوو. و ئەفە ب زیانترین تشته بو مروفی، چونکی لاوازی و بی هیزی و خو سستی و پیښه‌مانی ژ پەیدا دبیت، و راهیلا ناخوزیا بو تشته‌کی بۆری، و هزر بکهت راستیه و دی بو زفریت، وینه‌یی وئ بکهته د عه‌قلی خودا و خو تیودرکهت و بدهته بهر سینگی خو و ب وینه‌یه‌کی ئاشوپی د هزرا خودا چیکری، چو مفای ناگه‌هینیه‌ی وئ.. هه‌روه‌کی که‌سه‌کی برسی بیت و هزرا خو د خوارن و فەخوارنادا بکهت، و ئەو ب خو نه‌خوت و نه‌فه‌خوت، دویفچۆن و رازیبوون ب وئ هزری، نیشانا نزمی و پیسیا ده‌روونیه.

ده‌روونی پاک و پاقر و په‌روه‌رده‌گری، ب وان کی‌ماسیا و تشتی چو راستی بو نه‌بیت رازی نابیت، و رازی نابیت بی‌نه‌ سه‌ر هزرا وی ژ، و خو ژ هندی بلندتر دبینیت. و ئەفە نموونه‌یه‌که سه‌ر ئەنجامی دویمایه‌یی، ئیک ژ گه‌نجا فەدگی‌ریت: ئەو که‌فته د ئاریشه‌یه‌کا مه‌زن و هزره‌کا ئالوزدا ژ ئەگه‌ری به‌ریخودانی، و هندی پیکۆل دکر نه‌شیا خو ژ قورتال که‌ت، به‌ریخودانا کچا کارتی‌کرنه‌کا سلبی ل خواندن و ژبه‌رکرنای کر و نه‌دشیا ب دورستی به‌رده‌وامیی بدهته خواندنا خو و باوه‌رنامه وه‌رنه‌گرت، د ئەنجامدا عه‌قلی خو ژ ده‌ست دا. زانستی نوی دسه‌لینیت کو گه‌له‌ک هزرکرن د ره‌گه‌زی دیدا دبیته ئەگه‌ری تی‌کچونا هزری و

ژدهستدانا ئیراده و بریارا دورست و دبیت دویماهی بگه هیته هندى
عهقل ژى تىك بجیت.

چار: ئه نجامى گيانى (رحى):

رح وهكى بهرى نوکه مه دیارگری ژ رۆناهی ههستیگرنیت دلیه،
ئهگهر دل یی تژی هزریت لاواز و خهلهت و خراب بیت ژبه ر وان
به ریغودانی هه رام، دى کارتیکرن و رهنگقه دانا خو یا سلبی سه ر
رحى هه بیت، چه ند دل یی تژی خرابی بیت دى رح ژى یا نزم و
گهنی بیت و پیس بیت و نه شی ت بلند ببیته ئاستى رها پاک و
بلند و پشت راست.

پینج: ئه نجامى له شی:

۱. ئهگهر مروفی ب شه هوهت به رى خو دا رهگه زى دى، و
نهگه هیتى و ب دهستقه نه هی ت، دى بیت ه هانده ركه بو وى
بكه فیه د هزرکرنه کا ئاشوپیدا، و دى خه می ت وى زی ده بن، و ل
دویماهی ژبه ر وان خه م و هزا نه شی ت ئه ركه و کاریت خو ب جه
بینیت و دى کارتیکرنه کا خراب سه ر له ش و شیانی ت وى که ت، ب
تایبه تی ییت جنسی، و دى خاف و لاواز بیت، و هنده ك پیکۆلى
دکه ن ب ده سپه ریى شه هوه تا خو چاره سه رکه ن دا خو ژ وى خافى
و سستی قورتال که ن، و ب وى چه ندی دى زیان مه زنه ر بن و دى
له شی وى لاواز بیت و هیزا خو ژ ده ست ده ت، چونکی ب وى کارى

لهش بئ بههر دبیت ژ ریژدهکا نهیا کیم ژ ئاسن و فسفۆر و کالسیۆمی، و ئەو ب خو هندهک بوو ژ پیکهاتی خوینی.

ئاشکرایه کهرستهیی فسفوری گهشی و روڤاهیهکا هه، و بارا پتر فسفۆری د ئافا زهلامیدا ژ سهروحافا دهیته وهرگرتن وهک سالۆخهتهک ژ بابی بو کوری و نهفیا دهیته فهگوهاستن، دهمی ئەو فسفۆر نهمینیت، دبیته ئەگهر کو گهشی و روڤاهیا سهروحافا نهمینیت.

۲. بهریخودانا مروفی بو رهگهزی دی ب شههوت، خو ئەگهر تشتهک ب دهستقه زی بهیت، دبیت بکهفیهته د ئاریشهیهکیدا، فیجا نهشیته ژ قورتال ببیت.. دی چاف کهفیهته د زنا بهریخودانیدا، و دبیت نیژیکی دهسپیکیت فاحیشی ببیت، و یی نهشیته چافیت خو بپاریزیت، دی بو وی یا ب زهمهت بیت خو ژ فاحیشی زی بپاریزیت.

زنا دویماهیهکا ب روی رهشیه و دبیته گهری بهلافبونا ئیشیت پیستی ییت پیس، و ژ ئیشیت ب مهترسی ییت ژ فاحیشی پهیدا دبن، ئیشا ئیدزییه، و ئەف ئیشه فایرۆسهکه دچیهته د لهشی مروفیدا و شانهییته بهرهفانیی د لهشی مروفیدا دکوژیت و ئیدی چ ئیشا بجیتی چو بهرهنگاری نامینیت، و ئەو ئیشیت زیانی نهگههینه مروفهکی ساخلام، دی ب ساناهی نهساخی ئیدزی کوژیت.. ژن و زهلام وهکی ئیکن تووشی فی ئیشی دبن، و

سهرژمیږیټ ئه وروپا و ئه مریکا دیار دکهن (۷۵٪) ژ نه ساخیت وئ ئیشی ژ ئه گهری زنا یینه دگهل ههردوو رهگهزا، و (۱۵٪) ژ نه ساخا ئهون یی عهرهقی شه دخون و کهرهستیټ بیهوشکهر ب کار دئینن. و ئه شه دوپاتکرنه بو فهرموودهیا پیغه مبهری (سلاقیټ خودی ل سهر بن) دهمی پسیار ژئ هاتیه کرن: ئهم دی د هیلاک چین و مروقیټ چاک د ناف مه دا بن؟ گوټ: ((نعم اذا کثر الجنس)). ئانکو: به لی ئه گهر زنا مشه بوو.

ئه شه ئیشه نهیا کهفنه، و به لگهیه ل سهر پیغه مبهرینیا پیغه مبهری مه (موحه ممه دی) (سلاقیټ خودی ل سهر بن) دهمی گوټی: ((ولم تظهر الفاحشة في قوم قط حتى يعلنوا بها إلا فشا فيهم الطاعون و الأوجاع التي لم تكن مضت في أسلافهم)) ئانکو: ههر مله ته کی فاحیشه د نافدا پهیدا ببیت و ببیته دیاردهیه کا به لاف، دی هندهک نه ساخی د ناف و اندا پهیدا بن، کو ناف یټ بهری وان نه بن.

چاره سه رییت به ریخودانا حه رام

برای گهنج.. پستی ته ئەف ئەنجام و دویماهییت کریت و خراب خواندین، و ته زانی چهند زیان و مهترسییت مهزن ییت تیدا ههین، بئ گوومان نوکه قهناعهتهکا دورست بو ته چیبوویه کو دویماهیا وی ریکی ههر تیچونه.. نوکه ته د دلی خودا گوتهیه: چ ریک هه نه مروف خو ژ فان تیرییت ژههرکری (به ریخودانییت حه رام) بپاریزیت؟ دی بیژین: چاره سهری یا د شریعهتی خودیدا هه. ههر ئەوه نوژداری نه ساخا ساخ دکهت و چاره سهریا وی یا تمامه، و چاوا یی وهسا نه بیت، و وی ههمی تشت ییت چیکرین و ل سهر ههمی دهروونا یی ئاگه هداره و دزانیت چاره سهریا وان چیه و ریکیت خوشی و سهر فه رازیا وان چنه.

ریکییت چاره سهری:

پیغه مبه ر (سلاقییت خودی ل سهر بن) فی فهرموودی ئاراسته ی گهنجا دکهت:

((يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمُ الْإِبَاءَ فَلْيَتَزَوَّجْ فَإِنَّهُ أَغْضُ لِلْبَصَرِ وَأَحْصَنُ لِلْفَرْجِ ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ فَإِنَّ الصَّوْمَ لَهُ وَجَاءٌ)).

ئانکو: گه لی گهنجا یی ژ هه وه پئ چیبیت، بلا ژنی بینیت، و یی پئ چینه بیت بلا روژیا بگریت، ئەو بو وی پاراستنه.

ئىيەك: ژنئىنان: ((مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمُ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ)).

ژنئىنان سوننەت و رىكا ژيانىيە، ئاكنجىبون و دلتەناھيا دەروونى ژ وڧرى پەيدا دبیت، پشتى ئازريان و ھزرىت شەھودەتى، ژنئىنان: خوڧى و ھەدار و فیان و دلوفانیا ژيانا جفاکىيە، و ئافەدانکرنا عەردىيە، و پەيدابوونا دویندەھىيە و بەردەوامیا بابک دويف بابکىيە، و چارەسەریا فەر و دورست ھەر ئەو، چ زوى بیت ئان درەنگ.

دوو: روژى: ((وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ ، فَإِنَّهُ لَهُ وَجَاءٌ)).

دبیت ھندەك كەسا ئاستەنگىت ژنئىنانى ھەبن، وەكى پارا ئان ژىي وى يى بجويك بیت و يى بى كار بیت، ئان ژبەر خواندنا خو ژنى پاش بىخيت، روژىگرتن چارەسەریيەكا گەلەكا باشە، خودى گەلەك خىر و باشى يىت د روژىيدا كۆمكرين، ھىزەكا دەروونى و لەشى بو روژىگري پەيدا دكەت و وەلى دكەت خو ل بەر نەخوڧيا بگريت ئەگەر كەفتنە د رىكا ويدا، و پىغەمبەرى (سلاڧيت خودى ل سەر بن) گۆت: روژى پاراستنە، پاراستنا ھەمى ئەندامىت لەشىيە و ناھىليت شەھودەتا مروڧى زىدەببىت، چونكى روژىگر ھەست ب زىرەفانیا خودى يا بەردەوام دكەت و خو ژ بەرىخودانا حەرام ددەتە پاش.

دبیت ئیك بیژیت: ما دی بهردهوام روژیا گرین؟ دی بیژینی: نه، روژهکی ئان دوویا د ههفتییدا بگری تیرا ته ههیه دهروونی ته پهرومردهکته و د روژیت مايدا ژی ته ژ گونهها بدهته پاش.

سی: هه دار و خو پاریزی:

خودایی مهزن دبیزیت: ﴿وَلَيْسَتُغْفِرُ الذِّينَ...﴾ (النور: ۳۳).

ئانکو: و ئهویت نهشین ژنی بینن، بلا پاکى و پاقریا خو بپاریزن. ئهگه ته روژهکی تشتهك دیت تو ئازراندى، خو ب پاریزه و بشییه خو و دهروونی خو ب هه دار و خوراگرتنى ب هیز بیخه، ئهفه نیشانا رژدی و ئیراده و میرانییه، هه ر و هسا پشتا خو ب نفیژا و دوعا راست بکه: ﴿وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ...﴾ (البقرة: ۴۵).

ئانکو: و پشتا خو ب بیئفرههیی و نفیژی گری بدن [قاهیم بکهن]...

نفیژ دلرههتیهکا دهروونیه ژ بارى خه ما و شههوتی، و چه ند نهخوشیهك گههشتبا پیغه مبهری (سلاقیئت خودی ل سه ر بن)، دا بیژیت: ((ارحنا بها يا بلال)) ئانکو: ئه ی بیلال قامهتی بگره دا نفیژهکا ب جماعت بکهین و دلی مه خو ش و ته نا ببیت؛ چونکی نفیژ بیرا مروقی ل خودی دئینیت، و چو گو مان ل سه ر فی رو نا هی و کارتی کرنا نفیژی نینه ﴿تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾

(العنكبوت: ٤٥) ئانكو: نفیژ خرابی و خەلەتی و گونه‌ها دده‌ته پاش.

گەلەك یی شەرمین بە و شەرمینیا خو بپاریژە، ئەگەر ئەو نەبا، گەنج نەدشیا زالگەهیی سەر هەست و هزریت خو ییت دەینە ئازراندن و ئاگرئ بەریخودانی بکەت، چونکی ئەگەر گەنجی های ژ خو نەبیت، ب ئاخفتنەکی دفریت و ب بەریخودانەکی ئاگر ژ دچیت و هەستیاریا وی دئینیتە خوار و وی دپاریژیت، و هەر ژ دەسپیکا پەرودەکرنا زارۆکی، شەرم ل دەف دیار دبیت و نیشانا عەقل و جیاوازیا ویە، لەوا پیغەمبەر (سلاقیت خودی ل سەر بن) دبیزیت: ((اذا لم تستحي فاصنع ما شئت)). ئانكو: ئەگەر تو شەرم نەکە ی - شەرم ژ خودی و مروغان .. تو خو ژ چو خەلەتی و خرابی و گونه‌ها نادیه پاش، ئانكو دفتی شەرم مروفی ژ خرابی و گونه‌ها بدەته پاش.

بەلی شەرمە دبیتە پاراستن بو مروفی، مە چەند دیتینە کچ بووینە هەقالیت کورا و وەکی بلبل ئاوازیت خوش بو گوتینە چاوا دلی وی حەزکەت و فراندیه جهیت حەرام.

یارەبی ئەگەر شەرما ژ تە نەبا و دەروونی مە یی پاقر نەبا و مە باوەری ب روژا قیامەتی و جزای و سزای نەبا، ئەم ژی دا ژ وی جووری بین: ﴿إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ﴾ (الأعراف: ٢٠١).

نانکو: ب راستی ئه ویت پاریزکاری کرین، هر وهخته کی وهسواسه ک ژ شهیتانی گه هشته وان، [فهرمانا خودی] هاته بیرا وان، فیجا ب خو دحه سن، و چافیت وان باش روډن دبن، [و دزانن ئه فه وهسواسا شهیتانیه، خو ژ گونه هی فه دکیشن و گوهی خو نادهنه شهیتانی].

چار: خو دویرئیخستن ژ هرزکرنیت بیافیی غه ریزی.

کا چاوا تو خو ژ به ريځودانی دپاریزی، وهسا خو ژ هرزکرنی ژی بپاریزه، چونکی بی گو مان هرزکرن وهکی به ريځودانی خرابیی دکهت، چونکی ب نافقه دچیت. ده می کار ب عه قلی نه هیته کرن و نه شیا خودانی خو ریځ بیخیت، زالگه هی ژی سهر نه خشی نامینیت و نه شیت ئاراسته بکهت، ل وی ده می دی غه ریزه ژ سروشتی خو دهرکه فیت.. فیجا پیکوئی بکه بلا هرزکرنیت ته د چیکرنیت خودیدا و روژا قیامه تیدا بن، هزا خو د نیشان و مه زناهی خودیدا بکه و ب نافقه ههره و د مه رهمیت خودی بگه هه و بزانه. خودی قورئان یا ئینایه خوار دا بیته خواندن و کار پی بیته کرن و هزا خو د چیکرنا عه رد و عه سمانادا و جوانیا گه ردوونی و مه زنیا چیکه ریدا بکهن، هزا خو د قه نجی و نیعمهت و خوشییت بی دویمه ایدا بکهت ییت خودی داین و بو مه ب ساناهی ئیخستین. ئه ف جوړی هرزکرنی د کیماسی و ئیشیت نه فسیدا، د کیماسییت کاریدا. ئه ف هرزکرنه گه له ک یا ب مفایه و

دەرگه‌هی هه‌می باشیایه، و کارتی‌رنا هه‌ی ل سهر نزمکرن و تخویبدانا نه‌فسا خرابکار، ههرده‌می نه‌فسا خرابکار هاته‌ خوار، دی نه‌فسا پشت راست و راستکار فه‌ژیت و ب ئه‌رکی خو رابیت، و بزانه‌ ئه‌و هزری‌ت دکه‌فنه‌ سهر دلی مروّفی و دبۆرن، د بی زیان و گونه‌هن، به‌لی ئه‌و هزر یا ب زیانه‌ یا تو ب خورتی دئینییه‌ سهر هزرا خو و ل سهر ئافا دکه‌ی و دویف دچی. هزر ژی وه‌کی وی مروّفییه‌ ئه‌وی ب ریکا خو دچیت، ئه‌گهر ته‌ هیلا، هه‌ما دی بۆریت، ئه‌گهر ته‌ گازی کری، دی ته‌ ب ئاخفتنا خو سهردا به‌ت و خاپینیت و دی ئاخفتنا وی بو دهروونه‌کی فالاه‌گه‌له‌ک یا خو‌ش بیت، به‌لی بو دل و دهروونیت پاقر و ئافا دی گه‌له‌ک یا نه‌خو‌ش بیت.

پینج: وهرزش و پرکرنا ده‌می.

ده‌می‌ت مروّفی ییت چو کار تیدا نه‌بن، دقیت ب باشترین شیوه‌ ب کاره‌کی به‌رانی یی ب مفا تژیکه‌ت، چونکی بی‌کاری مروّفی لاواز دکه‌ت و دئی‌خیته‌ د هزر و خه‌ونیت هشیارییدا.. خو‌زی مروّف شیا‌با به‌رده‌وام وهرزش کربا، چونکی باشترین چاره‌سه‌ری و چافدی‌ریا په‌روه‌ده‌یا له‌شیه، نه‌خاسمه‌ به‌ریکانیت وهرزشی پتر هی‌ز و شیا‌نا دده‌نه‌ مروّفی. و ئه‌گهر تو نه‌شیای وهرزشی بکه‌ی ژ به‌ر ههر ئه‌گه‌ری بیت، خو ب هنده‌ک کار و ئاره‌زووییت ب مفا

ییټ تو حه ژئ دکهی مژویلکه، و ب وی چهندي دئ هزريټ ته بنه
بزاف و شيانيټ ب مفا.

هزريټ گه نجا وهکی نأفه کا بوئن، دارا دهه لقينيت و گياي و ئاخئ
دگهل خو دبهت، بهلئ نه گهر سهر دهمريه کا دورست دگهل هاته کرن
و باش هاته ب کارئينان و سکر ل سهر دانان و جوئيټ ئافئ ژئ
برن، دئ بيته ژيدمره کئ مه زن بو ئافدانا دهقه ريټ به رفره و دئ
وززه يا که هره بي ژئ هيټه چيکرن و دئ جهيت هين بو گهشت و
سهيрана ل سهر هيټه چيکرن ... هتد.

شهش: خو دويرنيټ خستن ژ جهيت خرابيي و گوټمان ل سهر.

چوټا جهيت خرابي ژئ چيدبيت، ئان گوټمان ل سهر ههين کو
گهنجيت خراب لي کوټم دبن و نه گهرئ سهر داجوټا وانه و جهئ
نازيانا شه هوهتييه، گهنج يئ ل خو هشير بيت ژ وان جها،
چونکی چهند ريکيت سهر دابرن و ئيغرائئ ژ دهرقه زيده ببن،
هيټا زالگه هيئ سهر شه هوهتيي کيم دبیت.. پيغه مبهري (سلاقيټ
خودي ل سهر بن) نه م يټ ژ وي چهندي ئاگه هدار کرين: ((اياکم
والجلوس على الطرقات)) ئانکو: هشير بن سهر ريکا خهلکی
نهروينن، گوټني: نهی پيغه مبهري خودئ، نهفه جهئ روينشتنا
مهيه، يا بوويه عهدهت و مه چو جهيت دي نين.

گوټي: ((فاذا ابیتم الا المجلس فاعطوا الطريق حقه)) ئانکو: نه گهر
هوين رازی نه بن چو جهيت دي روينن ژ بلي سهر ريکي، مافي

ریکی بدهنی، گوټنی: مافی ریکی چیە؟ گوټ: ((غض البصر، وكف
الاذی، ورد السلام، والأمر بالمعروف والنهي عن المنكر)). ئانكو:
چاقیت خو ژ به ریخودانیټ حەرام بیاریزن، و ئەو به ریخودانا
نەخووشی پی بگههیتە خەلکی، و ریکا خەلکی نەگرن و کەس
نەخووشی و زیانی ژ هەو نەبینیت، و بەرسقا سلاقیټ خەلکی
بدەن، و فەرمانی ب باشیی بکەن و بەری خەلکی و ئیك و دوو ژ
خرابی بدهنە پاش.

به ره مهیت پاراستنا چاقا:

پاراستنا چاقی ژ ههر تشتی خودی حهرام کری، به ره مه کی مه زن پیقه دهیت و یی ب مفایه بو چاقی و دلی و عه قلی و گیانی و له شی، و ههر نیک ژ وان دویف ئه رک و کاری وی.

نیک: به ره مهیت چاقی:

دهمی مروفی بو خودی چاقی خو دپاریزیت و به ری خو ژ حهرامیی وهر دگیریت، خیر و به ره که ته کا مه زن یا تیدا هه ی، دهمی ری بو مروفی شه دبن و چو ترس و ئاسته نگ بو وی به ریخودانا حهرام نه بن و مروفی شه هودت و شیان هه بن و خو بپاریزیت، ئه فه ئاسته کی بلندی ته قوایییه و دگه هیته پله یا راستگوئیان و خودی خه لاته کی مه زن دده تی: ﴿وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ * فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ﴾ (النازعات: ۴۱-۴۰)

ئانکو: به لی ئه و که سی ترسا راوه ستیانا به ران به ری خودی د دلیدا، و به ری خو ژ دلخواستی وهر گیرای. به هه شت دی بیته جهی وی. چاق وهر گیران ژ حهرامیی ژ لایی ژن و زه لامانقه، ره وشته کی دهر وونییه و پیکوله بو تخویدانا هه زا خو یا ئاگه هداربوون سه ر جوانی و جهیت فتنی ژ له شی و سه روچاقیت یی به رام به ر، هه روه سا گرتنا په نجه را نیکییه ژ په نجه ریّت فتنی و سه رد اچونی، و پیکوله کا ب کریاره کو تیرا ژه هر کری نه گه هیته ئارمانجا خو.

پاراستنا عەورەتی و نامووسی ئارمانجا سروشتی یا چاڤ وەرگیڕانی ژ حەرامییە، و پینگاڤا بەری وئ ئیرادە زالگەهیی بکەت و یا هشیار بیت و زیڕەڤانیا دەروونی بکەت و هەر ژ دەسپیکێ تخویبەکی بۆ حەزا خو دانیت، ئەو وەرگیڕانا بهر یخودانی ژ حەرامیی، دبیت ببیتە گرتنا دەرگەهیت جەهەنمی، چونکی بهر یخودانا حەرام، دەسپیکا هەر گونەهەکی و ئەگەرئ هەر نەگوهداریەکییە.

دوو: بەرەهەمیت دلی:

رێکا چارەسەر کرنا ئیشت دلی ژ هیلانا بهر یخودانا حەرام دەست پێ دکەت، چونکی ئەو ژێدەرا شەهوەتایە و مالکا دویفچوونا شەهوەتایە، و وەرگیڕانا بهر یخودانی ژ حەرامیی، دلی ژ ئیشانا ئازراندنا و ئاراندنی قورتال دکەت، هۆزانقانهك هۆزانەکا خو ب ڤان رامانا دخەملینیت:

(دەسپیکا هەمی رویدان و گونەها ژ بهر یخودانییە)

و ئەگەرئ بارا پتر هەلبوونا ئاگری ژ چریسکایە

چەند بهر یخودانا دلی خودانی خو یی کون کری وەکی کونکرنا

تیری، بەلئ بئ کڤان و داڤ

مادەم مروڤی دوو چاڤ هەنە دزلقوتینیت

ل سەر وی دمینیت ئەگەر کاریت ب مەترسی پێ بکەت

ئەگەر چاڤیت خو بچەرینیت هەڤساری وان بەردەت

قهدا ب وئ خوښی بکهفن یا زیانهکا مهزن دویفرا بهیت).

پاراستن و وهرگیرانا چافی ژ بهر یخودانا حهرام، دلی ژ ئیخسیریا شه هوته قورتال دکهت.. کهیف و خوښی و گهشیهکی ددهتی، پتر ژ وئ خوښیا ب زیان یا ژ بهر یخودانی بو پهیدا دبیت.

ئیمام نهحمده (خودی ژئ رازی بیت) د مهسنه دا خودا فهرموودهکی ژ پیغه مبهری (سلاقییت خودی ل سهر بن) فهدگو هیزیت، گوت:

((النظرة سهم مسموم من سهام ابليس، فمن غص بصره عن محاسن امرأة، اورث الله قلبه حلاوة يجدها الى يوم يلقاه)).

نانکو: بهر یخودانا حهرام تیرهکا ژهرکریه ژ تیریت شهیتانی، نهوی چاقیت خو بو خودی ژ جوانیا ژنهکی وهرگیریت، دی خودی خوښی و شرینیهکی کهته د دلی ویدا و دی مینیت ههتا روژا قیامهتی.

سی: بهر هه میت عه قلی:

پاراستنا چافا ژ بهر یخودانا حهرام، عه قلی ژ توژ و گلیشیت کهفتینه سهر، پاقر دکهت، نهو توژ و گلیشیت ژ بهر یخودانی کهفتینه سهر، و ژ چهند لایا فیه ژ کار ئیخستی و لاواز کری و ئیراده و بریارا درست بی بههر کری.

وهرگیرانا بهر یخودانی ژ حهرامیی، ریک و دهرگه هیت زانستی بو عه قلی قه دکهت و سهر راستی و باشی هه لدبیت.

چار: بهر هه مپیت گیانی (رحی):

دهمی خودی مهزن فه رمانی ل موسلمانا - ژن و زهلاما - دکهت کو بهری
خو ژ هه رامیی وهرگیرن، نهگه ری ژ ی بو دیار دکهت: ﴿هُوَ أَزْكَی
لَکُمْ﴾ (النور: ۲۸) ئانکو: بو ههست و هزریت هه وه پافتره، بو گیانی
هه وه پافتره، دا شه هوهت ژ تخویبیت بو هاتینه دانان و ژ ریکا خو
دهرنه کهفیت و ئاستی وی نزم و کیم نه بیت و بگه هیهته ئاستی
گیانه وه را.. دا ئاستی گیانی هه ر پاک و بلند بیت و بگه هیهته ئاستی
گیانی پشت راست و ته نا و قهنجیکار.

پینج: بهر هه مپیت لهشی:

یا دیاره چهند ئازاراندنا هزر و شه هوهتی بیته کرن، زهلام پتر ئافا خو ژ
دهست ددهت، و د نه جامدا زیان دگه هیهته لهشی و کوئه ندامیت جنسی
و لاواز دبن ژ بهر وی ئافا ژ دهست دای کو یا پیکهاتیه ژ ئاسنی کو
لهشی توند و موکوم دکهت و فسفوری، گهشی و روئیهکی ددهته
سه روچاڤا، و کالسیوم، ههستی موکوم دکهت و نهفه هه می ریژده کن ژ
خوینی دهینه کیشان. هیژا ژیانی یا د ئافا زهلامیدا، دهمی دپاریزیت،
مفا ژی دهیته وهرگرتن بو ب هیژخستنا لهشی و عهقلی، ل شوینا
مروڤ دویف خویشی و ههز و شه هوهتا خو بگه ریت و پاره و ساخله میا
خو تیک بددهت، بچیت وهرزشی بکهت دا لهشی وی ساخله م بیت و ب
هیژ بکهفیت، ئان دهمی خو ب خواندنا زانستیقه ببهت و ئارمانجیت
بلند و مهزن ب جه بینیت کو مفا بگه هیهته وی و جفاکی وی.

دویماهی

ئەى گەنج .. دڤيٽ تو سۆز و پەيمانا بدەيه خودي ڪو چاڤيٽ خو
 بپاريڙى، و بەري خو ژ حەرامى وەرگيڙى، و خو ژ جەيٽ گومان
 ل سەر و تە بەرەف گونەهان دبن، دوير بيځى، و هەر زوى دوعا
 ژ خودي بکە گونەهيٽ تە ييٽ بۆرى ژى ببەت، و هەر خودييە
 گونەها ژى دبەت و ل مروڤى دبۆريت. رەخەکى ژي تە ب حەز و
 خەلەتيٽ تەڤە بۆرى، و شەيتانى بو تە ئەو رى خوش دکر،
 بزانه خوارنا خوش و ب تام نەئەوہ يا دکەنە د ئامانيٽ زيڙ و
 زيقيدا، خوارنا خوش و باش ئەوہ يا لەش پى ب هيڙ دکەڤيت و
 خو رادگريت بلا د ئامانەکى داريدا بيت و مەزن ل سەر نڤيسى
 بيت مەترسيە و ويٺەي ڪلوڤ سەرى و دوو هەستى ل سەر
 چيکربن، ئان ل سەر نڤيسى بيت (ژەهر)، ئەوى بڤيٽ ژەهرى
 بدەتە تە، دى بن هنگڤينيڤە کەت و د ئامانەکى زيڙى ئان زيقيدا
 پيشکيشى تە کەت و دى تاميٽ خوش کەتە ب سەرڤە، و يى ل خو
 هشار و شەرەزا نەبيت، زوى پى ناحەسيت.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد
 وعلى آله وصحبه اجمعين.

ژیدەر

- احیاء علوم الدین الامام الغزالی.
- الجواب الکافی لمن سأل عن الدواء الشافی ابن قیم الجوزیة
- روح الدین الاسلامی عفیف عبدالفتاح طبارة
- الانسان ذلک المجهول الکسیس کاریل
- اعداد من مجلة (التربية الاسلامیة) جمعیة التربية الاسلامیة
- اعداد من مجلة (علوم) وزارة الثقافة والاعلام العراقیة

ناقه روک

بابه ت

به ريپر

- ۳ پيشه کی
- ۷ را و بوچونيت خه له ت ژ به ريځوداني
- ۱۳ نه نجاميت به ريځوداني
- ۱۳ نيك: نه نجامي چاڤا
- ۱۴ دوو: نه نجامي دلي
- ۱۵ سي: نه نجامي عه قلي
- ۱۸ چار: نه نجامي گياني (رحي)
- ۱۸ پينج: نه نجامي له شي
- ۲۱ چاره سه رييت به ريځودانا حهرام
- ۲۲ نيك: ژنيان
- ۲۲ دوو: روژي
- ۲۳ سي: هه دار و خو پاريزي
- ۲۵ چار: خو دويرنيخستن ژ هزرکرنيت بياڤي غه ريزي
- ۲۶ پينج: وهرزش و پرکونا ده مي
- ۲۷ شهش: خو دويرنيخستن ژ جهيت خرابيي و گو مان ل سه ر
- ۲۹ به ره مه ميت پاراستنا چاڤا
- ۲۹ نيك: به ره مه ميت چاڤي
- ۳۰ دوو: به ره مه ميت دلي

- سٔ: به رهه میٔ عه قلی ٣١
- چار: به رهه میٔ گیانی (رحٔ) ٣٢
- پینج: به رهه میٔ له شی ٣٢
- دویماهی ٣٣
- ژیدەر ٣٤